

Examen VMBO-GL en TL
2017

tijdvak 1
vrijdag 12 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE GL en TL

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Achter dit examen is een erratum opgenomen.

Dit examen bestaat uit 26 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfoopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 51 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1 Fietsologie

- 1p 1 Wat is het onderwerp van de tekst 'Fietsologie'?
- A De toekomst van het fietsen
 - B Ervaringen met fietsen in wereldsteden
 - C Het fietsen in Nederland
 - D Onderzoek naar fietsen en fietsgedrag
- 2p 2 "Dat zijn zulke algemene cijfers, die vertellen ons niets." (regels 35-36)
→ Noteer drie redenen waarom Te Brömmelstroet meent dat dit algemene cijfers zijn die op zichzelf niets zeggen.
- 1p 3 Waarom gaan we volgens Te Brömmelstroet massaal op de fiets naar het station? (alinea 3)
- A Beleidsmakers hebben het fietsgebruik gestimuleerd.
 - B De onderzoeker moet het antwoord schuldig blijven.
 - C Er is geen wegknipbeleid van de gemeente meer.
 - D Er zijn veel fietsenstallingen in de buurt van het station.
- 1p 4 Welke synoniemen worden er in de alinea's 1 tot en met 3 gebruikt voor het zelfstandig naamwoord fiets (enkelvoud en meervoud)?
- 1p 5 De alinea's 4 en 5 hebben een gemeenschappelijk deelonderwerp. Welk deelonderwerp hebben ze samen?
- A Risico's van fietsen
 - B Toekomst van het fietsen
 - C Voordelen van het fietsen
 - D Vormen van fietsen
- 1p 6 Welk verband is er vooral tussen alinea 4 en alinea 5?
- A Alinea 4 en alinea 5 vormen een inhoudelijke tegenstelling.
 - B Alinea 4 en alinea 5 vormen samen een toelichting.
 - C Alinea 5 geeft antwoord op de vraag in alinea 4.
 - D Alinea 5 trekt een conclusie bij het gestelde in alinea 4.

- 1p 7 In alinea 6 wordt uitgelegd dat het verplicht stellen van de fietshelm onveiligheid met zich meebrengt.
→ Plaats in de uitwerkbijlage de nummers 1, 2, 3 en 4 in de juiste volgorde van oorzaak en gevolg in het schema.

- 1 denkt men dat fietsen niet veilig is.
- 2 houden weggebruikers geen rekening met fietsers.
- 3 komen er minder fietsers.
- 4 wordt de onveiligheid vergroot.

- 1p 8 “Er wordt gewerkt aan vernieuwende oplossingen.” (regels 125-126)
→ Noem de vier voorbeelden die Te Brömmelstroet daarvan geeft.
Baseer je antwoord op alinea 7 en 8.
- 1p 9 Welk verband is er vooral tussen alinea 7 en alinea 8?
A Alinea 7 en alinea 8 vormen een vergelijking.
B Alinea 7 en alinea 8 vormen samen een opsomming.
C Alinea 8 ondersteunt alinea 7 met voorbeelden.
D Alinea 8 weerlegt het gestelde in alinea 7.
- 1p 10 Met welk doel is deze tekst geschreven?
De schrijver wil de mensen
A aansporen de eigen fiets vaker in te zetten als deelfiets op spinlister.com.
B aansporen mee te werken aan het onderzoek van Te Brömmelstroet.
C informeren over de nieuwste technieken om de stroom fietsers te regelen.
D informeren over onderzoek naar fietsen en fietsgedrag.

- 2p 11 Welke conclusies kun je trekken na het lezen van de tekst 'Fietsologie'?
Kruis in de uitwerkbijlage aan of de volgende conclusies waar of niet waar zijn volgens de tekst.

	waar	niet waar
Buitenlandse steden kunnen het Nederlandse fiets-concept klakkeloos kopiëren.		
Er is onvoldoende onderzoek gedaan naar fietsgedrag, cultuur en infrastructuur.		
Fietsen is een sociaal gebeuren met aandacht voor de omgeving.		
Te Brömmelstroet wil in zijn onderzoek met name het fietsgedrag en redenen om te fietsen bestuderen.		

Tekst 2 Lekker pûh

9p 12 **Samenvattingsopdracht**

Vat de tekst 'Lekker pûh' samen in maximaal 210 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 een omschrijving van het begrip leedvermaak;
- 2 de reden waarom mensen leedvermaak voelen;
- 3 de verschillende oorzaken voor het opwekken van leedvermaak volgens de psychologen Ouwerkerk en Van Dijk;
- 4 het mogelijke gevaar van leedvermaak;
- 5 twee voorbeelden van dit gevaar;
- 6 de centrale vraag in de discussie over leedvermaak;
- 7 het antwoord van Van Dijk op deze vraag en de uitleg die hij daarbij geeft.

Maak er een goedlopend geheel van. Gebruik volledige zinnen waarbij de tekstverbanden duidelijk weergegeven worden. Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet dat aantal onder je samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3 De thermostaat lager zetten vanuit uw luie stoel?

- 1p 13 Een foto in een advertentie kan verschillende functies hebben.
De foto
- 1 trekt de aandacht.
 - 2 voegt nieuwe inhoudselementen aan de tekst toe.
 - 3 is nodig om de tekst te kunnen begrijpen.
- Welke functie of welke functies heeft de foto in deze advertentie?
- A alleen 1
 - B alleen 2
 - C alleen 3
 - D 1 en 2
 - E 1 en 3
 - F 2 en 3
- 1p 14 De eerste alinea eindigt met de zinnen “Toon kan meer. Veel meer.”
→ Noem de drie extra functies die Toon volgens de tekst heeft.
- 1p 15 Wat is het belangrijkste doel van deze advertentie?
De advertentie wil de lezer
- A aansporen om energie bij Eneco af te nemen.
 - B aansporen om Toon van Eneco aan te schaffen.
 - C informeren over de toekomst van energielevering door Eneco.
 - D informeren over wat Toon van Eneco allemaal kan.
- 1p 16 Op welke doelgroep richt deze advertentie zich vooral?
- A op alle mensen die geïnteresseerd zijn in technologische ontwikkelingen
 - B op alle mensen die geïnteresseerd zijn in Toon
 - C op mensen die klant zijn van Eneco en geïnteresseerd zijn in Toon
 - D op mensen die nog geen klant zijn van Eneco en geïnteresseerd zijn in Toon
- 1p 17 Welke zin uit de tekst ondersteunt de afbeelding het beste?
- A De thermostaat lager zetten vanuit uw luie stoel?
 - B Haal ook Toon in huis.
 - C Met uw smartphone de verwarming lager zetten?
 - D Toon maakt uw huis nu ook veiliger.

Tekst 4 Nu even niet

- 1p 18 Op welke manier wordt de tekst 'Nu even niet' in alinea 1 ingeleid?
- A door de aandacht te trekken met een pakkend detail
 - B door de mening van de schrijver weer te geven
 - C door een belangrijke conclusie voorop te stellen
 - D door een voorbeeld te geven bij het onderwerp van de tekst
- 1p 19 Alinea 1 en alinea 2 sluiten op verschillende manieren op elkaar aan.
→ Kruis in de uitwerkbijlage aan welke verbanden er zijn tussen deze alinea's.

	wel
Alinea 2 draagt een oplossing aan voor het gestelde in alinea 1.	
Alinea 2 geeft een oorzaak voor het gestelde in alinea 1.	
Alinea 2 geeft een voorbeeld bij het gestelde in alinea 1.	
Alinea 2 noemt een gevolg van het gestelde in alinea 1.	
Alinea 2 vormt een tegenstelling met het gestelde in alinea 1.	

- 1p 20 De alinea's 3 en 4 horen bij elkaar.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deze alinea's samen?
- A Geheugensteuntjes
 - B Indelen en sorteren
 - C Onbelangrijke details
 - D Superproductief
- 1p 21 De alinea's 6 en 7 horen bij elkaar.
Welk kopje geeft het beste de inhoud weer van deze alinea's samen?
- A Beslissen op basis van ervaringen uit de directe omgeving
 - B Beslissen op basis van persoonlijke wensen
 - C Doordacht beslissen
 - D Ondoordacht beslissen
- 2p 22 In de alinea's 3 tot en met 8 noemt Levitin een aantal manieren die succesvolle en superproductieve mensen toepassen om informatie te organiseren.
→ Noem deze manieren.
Let op: geef geen voorbeelden.
- 1p 23 Volgens Levitin is multitasken een illusie omdat we de dingen niet tegelijk doen. (alinea 9)
→ Leg uit wat we volgens de tekst dan wel doen.

- 1p **24** De alinea's 9, 10 en 11 gaan alle drie over het verschijnsel 'multitasken'.
→ Citeer de zin uit een van deze drie alinea's waarin Levitin een advies over multitasken geeft.
- 1p **25** De titel van de tekst luidt 'Nu even niet'.
→ In welke alinea komt de betekenis van de titel het duidelijkst terug?
- 1p **26** Wat is het belangrijkste doel van de schrijver met deze tekst?
De schrijver wil de lezer vooral
- A** activeren om zelf ervaring met een andere manier van multitasken op te doen.
 - B** adviseren over hoe je het uitvoeren van taken het best aan kunt pakken.
 - C** ervan overtuigen dat de mentale achteruitgang door multitasken erg groot is.
 - D** informeren over de nadelen van multitasken en mogelijke oplossingen daarvoor.
- 1p **27** Hoe kun je de hoofdgedachte van deze tekst het beste weergeven?
- A** Bij het nemen van belangrijke beslissingen moet je doordacht te werk gaan en je niet laten leiden door persoonlijke ervaringen van anderen.
 - B** Door alle informatie die op verschillende manieren tot ons komt, versnipperd onze aandacht en vergeten we van alles.
 - C** Multitasken is een grote vijand van gerichte aandacht en concentratie, maar is in de huidige tijd niet meer weg te denken.
 - D** Multitasken is nadelig en we moeten daarom gebruikmaken van oplossingen waarmee we de informatie in ons brein beter organiseren.

Schrijfoopdracht

In de lessen Nederlands hebben jullie de tekst 'Nu even niet' behandeld. Jullie praten door over multitasken op school. Enkele leerlingen geven aan dat zij het maken van schoolopdrachten vaak combineren met andere zaken als het checken van de e-mail en het reageren op ontvangen berichtjes. Ook doen ze tijdens het maken van opdrachten vaak andere kleine klusjes tussendoor, of combineren ze het maken van huiswerk met zaken als tv-kijken of muziek luisteren. In de klas ontstaat een discussie over de voor- en nadelen hiervan.

Veel leerlingen zijn van mening dat multitasken er tegenwoordig bij hoort en dat je er niet aan ontkomt. Je moet ermee leren omgaan. Daarom zetten zij hun telefoon vaak niet uit tijdens het maken van schoolopdrachten. Bovendien is het handig om je telefoon bij de hand te hebben, omdat je ook eenvoudig de hulp van anderen kunt inroepen als je vragen hebt. Andere leerlingen zijn het hier niet mee eens. Ze zijn van mening dat je je niet goed kunt concentreren op de opdrachten zelf als je verschillende dingen tegelijk doet. Zij wijzen ook op de inhoud van de tekst 'Nu even niet'.

Jullie docent vindt dat het belangrijk is om verder na te denken over dit onderwerp. Daarom vraagt hij je een artikel te schrijven over de voor- en nadelen van multitasken bij het maken van schoolopdrachten. Ook geef je aan wat volgens jou beter is: wel of niet multitasken tijdens het maken van schoolopdrachten. Het artikel zal geplaatst worden in de schoolkrant, zodat ook leerlingen uit andere klassen het kunnen lezen.

13p **28 Opdracht**

Schrijf het artikel voor de schoolkrant. Gebruik daarvoor de gegevens op de vorige bladzijde en de tekst 'Nu even niet'. Gegevens die niet in de opdracht staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in jouw artikel aandacht aan de volgende punten:

- de aanleiding om het artikel te schrijven;
- jouw eigen ervaring met multitasken tijdens het maken van schoolopdrachten;
- twee voordelen van multitasken tijdens het maken van schoolopdrachten;
- twee nadelen van multitasken tijdens het maken van schoolopdrachten;
- wat volgens jou beter is: wel of niet multitasken tijdens het maken van schoolopdrachten;
- twee argumenten die jouw mening ondersteunen;
- wat je hoopt te bereiken met je artikel.

Maak er een samenhangend geheel van en zet er een passende titel boven.

Zet je voor- en achternaam onder het artikel.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.

Nederlands CSE GL en TL

Centraal examen vmbo

Tijdvak 1

Opgaven

Aan de secretarissen van het eindexamen van de scholen voor vmbo

Bij het centraal examen Nederlands GL en TL vmbo op vrijdag 12 mei, aanvang 13.30 uur, moet de volgende mededeling aan het begin van de zitting bij de kandidaten bekend zijn.

Op **pagina 9** van het opgavenboekje moet aan het einde van de schrijfoopdracht de volgende zin toegevoegd worden:

Let op: Zorg ervoor dat je tekst minimaal uit 100 woorden bestaat. Bij minder dan 100 woorden krijg je geen punten voor taalgebruik.

Het College voor Toetsen en Examens
Namens deze, de voorzitter,

drs. P.J.J. Hendrikse